

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

A digitalizálás jövője

Szalóki Gabriella
Kultúráért Felelős Államtitkárság
Közgyűjteményi Főosztály

A stratégiai tervezés előzményei

- **2003 Magyar Információs Társadalom Stratégia (MITS)** és ezen belül a kulturális ágazati stratégiája. Ezzel párhuzamosan megtörtént a **magyar kulturális közvagyon feltérképezése is.**
- Alapművek digitalizálása 600-800 ezer cím, a könyvtermés 0,3-0,5%-a a könyvtermésnek becsült költsége 2,1-2,6 milliárd Ft.
- **Országos Könyvtári Digitalizálási Terv (2007-2013)**
Neumann-ház – OSZK Könyvtári Intézet

Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia (2017-2025) létrejötte

- a **Digitális Nemzet Fejlesztési Program** megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatokról, valamint egyes kapcsolódó kormányhatározatok módosításáról szóló **1486/2015. (VII. 21.) Korm. határozat** 6. pontjában meghatározott feladat teljesítése érdekében készült, amelyben a Kormány felhívta az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon a feladatkörét érintően a DNFP megvalósítását elősegítő közgyűteményi digitalizálási stratégia elkészítéséről.

A KDS kapcsolódása más stratégiákhoz 1.

Az Európai Digitális Menetrendben megfogalmazott uniós elvárások mentén alakult ki Magyarország stratégiája:

a **Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (2014-2020)** pillérei:

- **Digitális Állam Pillér:**

cél: az elektronikus közszolgáltatások bővítése.

- **Digitális Kompetenciák Pillér:**

- a lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztését

- közgyűjteményi dolgozók (EFOP 3.3.3. -VEKOP/16)

- **Digitális Gazdaság Pillér:**

A kulturális tartalmak hosszú távú megőrzése és a hozzáférésének folyamatos biztosítása jelentősen ösztönözheti a hazai kutatásfejlesztést.

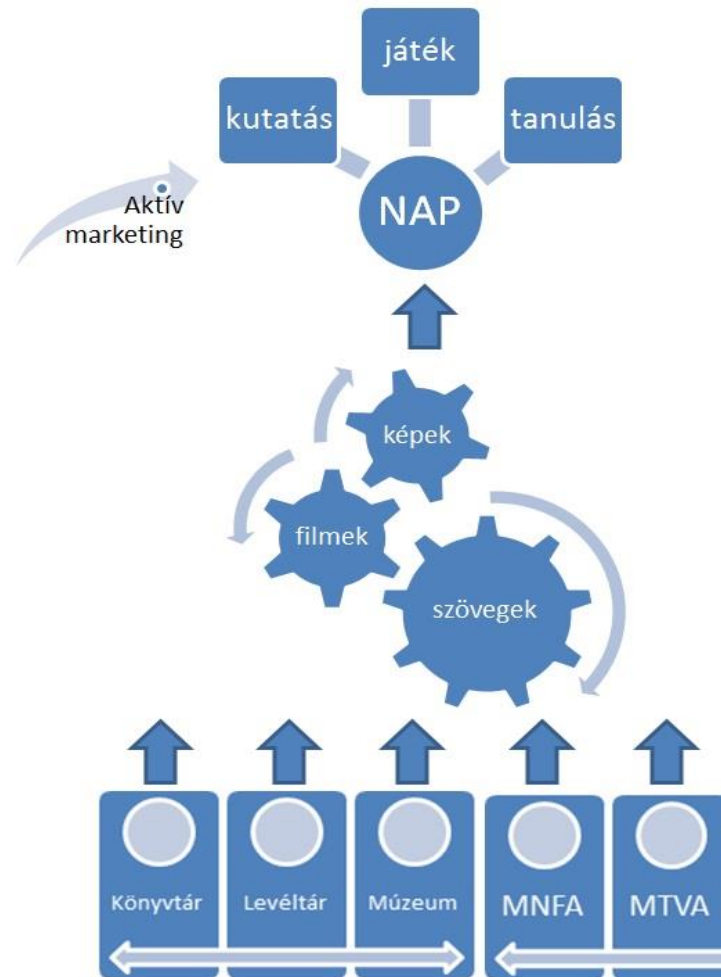
A KDS kapcsolódása más stratégiákhoz 2.

- 2012/2015. (XII. 29.) Korm. határozatban elfogadott **Digitális Jólét Program**:
 - a közgyűjteményekre mint tartalomszolgáltatókra tekint.
 - A Program akkor éri el célját, ha:
 - (1) a megfelelő tartalmat,
 - (2) a megfelelő időben,
 - (3) a megfelelő érintettnek el tudja juttatni.
- **Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról** szóló 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozat „A további fejlesztés során valósuljon meg a közgyűjteményi tartalomtárakkal és a Médiszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap archívumaival átjárhatóan kereshető rendszer kialakítása, valamint a **Nemzeti Köznevelési Portál** tartalmi és funkcióbeli aktualitásának megőrzése, folyamatos fejlesztésének biztosítása.”

Célrendszer és szemléletváltás

- **A közgyűjteményi szféra a tudásalapú társadalom egyik legfontosabb hiteles tartalomszolgáltatója.**
- **A digitális tartalmak hozzáférhetővé tétele** hozzájárul a Kormány nemzet- és társadalompolitikai céljainak megvalósításához, így különösen a **kulturális alapellátás** kiteljesítéséhez.
- A közgyűjteményi online kereső rendszerben (**Nemzeti Adattár Projekt**), amelynek alapja a közgyűjtemények együttműködése és egy egységes, könnyen kezelhető adat-nyilvántartási rendszer megléte.
- Az állományvédelmi digitalizálásból a **szolgáltatásorientált digitalizálásra** kell áttérni.
- **A cél az, hogy a közgyűjtemények a kulturális örökség őrzőiből, a kulturális örökség első számú, autentikus, forrás értékű megosztóivá váljanak.**

Jogi vonatkozás

Jogi munkacsoport felállítása szükséges:

- a szerzői jogi kérdések és
- az elektronikus könyvek haszonkölcsönzésének felülvizsgálata céljából.

1175/2018. (III. 28.) Korm. határozat a Közgyűteményi Digitalizálási Stratégia megvalósítása érdekében 2018–2021. szükséges intézkedésekről

- A Kormány a KDS akcióterv forrásigényét **legfeljebb 15 238 000 000** forintban határozza meg;
- felhívja az emberi erőforrások miniszterét intézkedjen a közgyűteményekben őrzött kulturális tartalmak digitális hozzáféréseinek és **oktatási célú digitális felhasználásának elősegítése érdekében szükséges jogszabály-módosítások előkészítéséről**;
- **Nemzeti Adattár Projekt** megvalósítása
a belügyminiszter gondoskodjon az integrált keresőrendszer működését és műszaki tervezését tartalmazó megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséről; Határidő: 2019. április 30.

Digitizálási felmérés 2017. évi eredményei

- A könyvtárak 94,6%-a rendelkezik digitalizálásra alkalmas eszközzel, de ezek többsége korszerűtlen.
- A könyvtárak 59%-a elérhetővé teszi a katalógusban a digitalizált dokumentumokat.
- A könyvtárak 50%-a főként az intézményen belüli dedikált gépeken, valamint a saját honlapjukon keresztül, teszik nyilvánosan közzé a digitalizált dokumentumaikat.
- Közös szolgáltató felületeken: a Hungaricanán, az Elektronikus Periodikai Archívumban és repozitóriumokban.

Összegzés:

- **Szétagolt gyűjtemények;**
- **különböző fejlettségű infrastruktúra;**
- **eltérő minőségű és jogi háttérű digitális állományok.**

Az OSZK mint aggregátor

Az országos múzeum, az országos szakmúzeum, a nemzeti könyvtár, az országos szakkönyvtár és az állami egyetem könyvtárának kiemelt feladatairól szóló 30/2014. (IV. 10.) EMMI rendelet 8 §:

- elektronikus tartalomkezelési és elektronikus dokumentumszolgáltatási kompetenciaközpont;
- országos stratégia és módszertani útmutató kidolgozása;
- koordinálja a könyvtári dokumentumok digitalizálását, működteti a könyvtárak által megküldött elektronikus (digitalizált) dokumentumok nyilvántartását, gondoskodik a dokumentumok hosszú távú archiválásáról;
- együttműködik a nemzetiségek anyanyelvű könyvtári ellátását koordináló országos szakkönyvtárral;
- részt vesz nemzetközi szakmai programokban, fejlesztésekben, kiemelten az Europeana hazai aggregációjában.

A könyvtári szakág feladatai

❖ Szolgáltatásfejlesztés

- Egységes minőségi követelmények (Fehér Könyv: 2019. február 28.)
- A formális és informális oktatási szempontokat szolgáló alkalmazások fejlesztésére van szükség a mintaprojektek keretében.
- A mintaprojektekbe és digitális tanösvényekbe az oktatás szereplőinek és a kreatív iparágak széles körének bevonására van szükség.

❖ Digitális gyűjteményfejlesztés

- A digitalizált dokumentumok egy példányának az OSZK digitális könyvtárában megőrzésre és hozzáférésre alkalmas formában kell megjelennie.
- A digitális másolatok elkészítését és megőrzését, valamint a webaratást távlatilag ki kell terjeszteni a határon túli, magyar vonatkozású tartalmakra.

❖ Aggregációfejlesztés

- arányosan elosztva a partnerekkel történő együttműködésben: eszközök, humán erőforrás.

Országos Könyvtári Digitalizálási projekt

Cél: a magyarországi és a határon túli könyvtárak hungarika-állományának digitalizálása és szolgáltatása 2025-ig.

A projektben elvégzendő feladatok:

1. A digitális adatvagyon felmérése és begyűjtése;
2. a prioritások megállapítása után a szakkönyvtárakkal, az egyetemi, a megyei hatókörű városi és az egyházi könyvtárakkal való megállapodások kialakítása;
3. a könyvtárakban meglévő és az EFOP-4.1.8. projektben beszerezett digitalizálási infrastruktúra alapján megtörténik a regionális digitalizálási központok kialakítása;
4. ezen felül mozgó digitalizáló műhelyek létrehozása (minimum 2db);
5. a digitalizált állományok begyűjtése és szolgáltatása a NAP-projektben, a digitalizált objektumok megfelelő minőségi ellenőrzése;
6. együttműködések kiépítése és a webaratás kiterjesztése a határon túli, magyar vonatkozású tartalmakra, különös tekintettel a kulturális, az oktatási és a tudományos céllal készült, minőségi weboldalak területén;

Az Országos Könyvtári Digitalizálási projekt struktúrája:

Hálózatos felépítés:

- digitalizálási feladatokat ellátó **központi egység létrahozása, az OSZK** szervezeti struktúrájához kapcsolódva jön létre projektszerű működéssel.
- A regionális digitalizálási központok kijelölése a meglévő intézményi infrastruktúrára alapozva.
- Számukra az OSZK kompetenciaközpontként biztosítja a szabványokat, a metodológiát, a tárhelyet és a szolgáltatások rendjét. Az OSZK központi egységének feladata a folyamatos kapcsolattartás a regionális digitalizálási központokkal.
- A regionális digitalizálási központok feladata: a települési könyvtárak helytörténeti állományának digitalizálása és a digitális másolatok továbbítása az OSZK számára.

Jövőkép

- a közgyűjtemények digitalizált állományának aránya, a teljes digitalizálandó állományhoz képest, **megközelíti** az 50%-ot,
- **nagyságrendekkel nő** a közgyűjtemények tartalomszolgáltatását igénybevevő felhasználók száma,
- a meglévő, illetve a létrejövő digitális tartalmak **egy közös kereső felületen** elérhetőek,
- a Digitális Oktatási Stratégia célrendszeréhez igazodva **40%-kal emelkedik a közgyűjteményi tartalmakra épülő felhasználható digitális tananyagok száma.**
- a közgyűjtemények egyre nagyobb számú állampolgár digitális kompetenciaképzéséhez járulnak hozzá,
- a közgyűjteményi tartalmak többletinformációval segítik az otthoni munkavégzést, a színvonalas rekreációt, a hazai és határon túli turisztikai desztinációk megismerését.
- az audiovizuális archívumok tartalomszolgáltatása teljes körűvé válik,
- a webaratás gyűjtőköre kiterjed a Kárpát-medence területére.

Köszönöm a figyelmet!

gabriella.szaloki@emmi.gov.hu